

Vissercafés in de jaren zestig te Oostende

Schipper op rust Eddy Serie beschrijft in een boeiende reeks artikelen de vissercafés die indertijd welig tierden. Vandaag neemt hij ons op en rond de Vismarkt.

III. Van het hart van het visserskwartier tot aan de rand

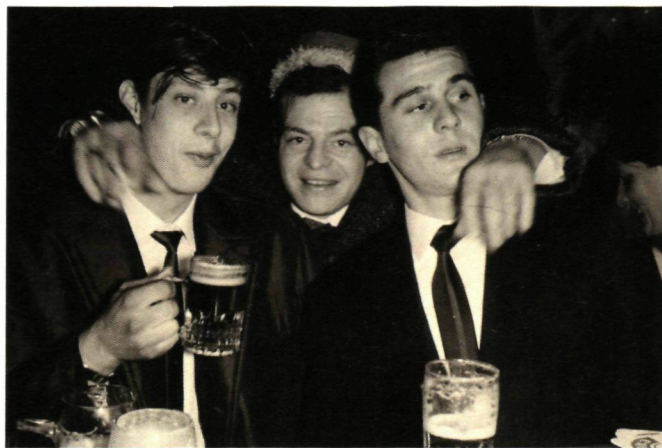
Voor het ontstaan van de jeugdclubs 'Non Stop' (katholiek) en 'Kim' (vrijzinnig) is café *Autocar*, op de Vismarkt, een topcafé voor de Oostendse jeugd. Wanneer ik aan de *Autocar* denk, welke muziek hoor ik daar dan bij? 'All or Nothing' van the Small Faces, 'Satisfaction' van de Stones en 'All You Need is Love' van Beatles.

Er komen zware jongens over de vloer, van het soort dat er trots op is zijn dat het de gevangensmuren van binnen gezien heeft. Gilbert, de cafébaas, komt dan weer uit het milieu van de nozems, zoals duidelijk aan zijn haarsnit te zien is. Er gaan ook veel jonge vissers naar de *Autocar* en Dianne Belpaeme, de bekendste serveuse van dat café, huwt later met Hubert Van Grimbergen, een visser met staat van dienst in de middenslag- en kustvisserij.

In de weekends is er het drummen om een plaatsje, aan de toog, aan een tafeltje en op de dansvloer. Jongens en meisjes gaan er losjes met elkaar om, zoals het er ook elders wel aan toegaat in het Visserskwartier.

Duidelijkheidshalve moet ik nog zeggen dat er twee *Aurocars* geweest zijn. De eerste versie was te vinden aan de zuidkant van de Vismarkt, terwijl de andere *Autocar* (de bekendste van de twee) nadien aan de noordkant van de Vismarkt komt. *Autocar I* wordt uitgebaat door een homoseksuele man die net zoals de patron van de tweede *Autocar* Gilbert heet.

Gilbert 1 baat later in de Sint-Franciscusstraat *Het Mandje* uit. Het is een kleine dancing, heel duister ingericht, en er komt veel vissersvolk, want het is er steeds zeer intiem dansen. Hoewel de uitbater homoseksueel is, is zijn klandizie

Café Autocar in 1966: Ronny Victor (kust en IJsland), Emiel Caullet (IJsland) en Redgy Goes (visser op middenslagvaartuig).

dat niet. We komen later nog op dat Mandje terug. *Café 't Meiklokje* is een klein, gezellig cafeetje nevens de deur van *Autocar I*; uitgebaat door een moeder met haar dochter Dianne. In die tijd draaien de cafés van het Visserskwartier dat het een lieve lust is; naast de visserij komt heel de arbeidende jeugd uit Oostende er over de vloer. *Café Zephyr* was het ouderlijke huis van zanger Pete Monti en zangeres Lucy Monti, nicht van de in heel Vlaanderen bekende Lucy Loes. Wanneer er een nieuw huis gebouwd wordt, vindt men ook daar veel jong volk uit Oostende. Let wel, niet in alle cafés ziet men dezelfde jonge mensen (elk heeft zo zijn eigen stek) en er zijn ook wel Oostendse

1963, *Café Zephyr*: van l naar r: Ronny Victor (IJsland en kust), Maurice Devaux (kust), zittend Marcel Mille (kust), Antje (cafébazin), Eddy Serie (kust), Maurice Zanders (kust en IJsland), Dianne (zuster cafébazin), Redgy Goes (middenslag) en Ronny Deschepper (kust).

In het artikel verwijst Eddy Serie naar café De Accordeonist, gelegen in de Sint-Franciscusstraat ter hoogte van de Vismarkt. Maar er bestond ook een café De kleine accordeonist, gelegen aan het Vissersplein, op de hoek van de Straat zonder einde. Het werd het uitgbaat door Alfons (alias de rosten) Schmitt. In het midden zien we accordeonist Aimé Schmitt, zoon van de uitbater. De foto werd in 1959 genomen.

jongeren die nooit in de specifieke vissercafés te zien zijn. De Zephyr is sfeervol en we horen er de Mersey Beat van de plots bekend geworden Beatles, waardoor we een beetje in de sfeer de Cavern Club in Liverpool ondergedompeld worden. Maar er is ook andere muziek te horen: 'Eenzaam zonder Jou' van Will Tura sound, het Italiaans temperament van Rita Pavone met 'Cuore' en de rock van Adriano Celestano houden de boel levendig. Dat doen ook Johnny Halliday, Trini Lopez (If I had a Hammer) en Ninno Ferrer met 'Gonzales'.

Zephyr kent verschillende uitbaters, maar Louis, een kerel bekend voor zijn onvoorspelbare vechtpartijen, is wel de beruchtste. We herinneren ons uitbaatster Antje, echtgenote van Louis en Nora, dochter van de uitbaters van café Ferry Boat, die de Zephyr later met haar man openhoudt.

Café *Bij Zwarte Maria* is een café op de hoek met de Sint-Franciscusstraat, maar dat is in de jaren vijftig en in die jaren het bekendste visserscafé. In 1960 is het er al mee gedaan. Zwarte Maria is een echte telg uit een vissersfamilie met veel dochters, een stuk of twaalf, waarvan velen met vissers huwen. Een paar van haar bekendste schoonzoons zijn kustvissers en schipper-reders zoals Lucien Desmit en Marcel Bouilliaert.

Café *Bij Gaby*, ook op de Vismarkt, is eerder een stamcafé voor oudere mensen. Café *Welkom* is een bekend visserscafé op de Vismarkt, maar dat is in de jaren zeventig.

Sint-Franciscusstraat

Café *De Accordeonist* is gelegen in de Sint-Franciscusstraat ter hoogte van de Vismarkt. Het is een groot café waar veel volk vertoeft, maar niet speciaal uit de visserij, geen jeugd, wel oudere mensen. Uiteraard speelt er op zaterdag en zondag iemand op de accordeon.

Café *'t Visschertje*, ligt enkele huizen verder in de Sint-Franciscusstraat. Oud-bokser Arthur Devaux en zijn vrouw Godelieve zijn de uitbaters. Enkele jaren eerder waren dat de echtgenote en de dochters van de onlangs overleden Jef Ockett.

Tuur en Godelieve hebben vier dochters en drie zonen. Twee zonen, Maurice en Arthur, worden vissers en de derde, Etienne, de jongste, wordt travestiet en wijkt uit naar Parijs. De twee oudste dochters Lilliane en Jeanine zijn er dienststers. Het is een grote gezellige gelagzaal en een grote koer met veel hoekjes waar er gevrijd kan worden. De vissers kennen er hun weg.

Lilliane wordt mijn tante omdat ze huwt met André Barbaix, mijn zeven jaar oudere nonkel. Het trouwfeest dat er plaatsgrijpt is één van die onvergetelijke feesten uit mijn leven. Nadien koopt André kustvaartuig O 31 en verkoopt Lilliane vis en garnaal aan de Oostendse Vistrap.

Café dancing *Het Mandje*, ligt over de deur. Het is er donker en de jongens en meisjes gaan er maar al te graag om er te tongzoenen. Zoals dat ook in 't Kroegske op het Pauluspleintje gebeurt.

Dancing *Carnegie - Nieuwe Zaal* is een grote danszaal in de Sint-Franciscusstraat. Die bestaat al voor WO II en blijft veder bestaan tot het einde van de jaren zestig. Veel vissers springen er eens binnen en mengen zich daar tussen het volk. Meestal speelt er een orkest van een man of zes, zeven. Het is er geestig en er vertoeven veel meisjes en jonge vrouwen. Maar de zaal is zo groot en zit dermate vol dat de gezelligheid van de vele cafés in de omgeving niet kan overtroffen worden.

Café *West Hinder*, wordt uitgbaat door Marie-Rose Van Besien en haar echtgenoot Norbert Germonprez. Marie-Rose is opgegroeid in de Zeezwaluw. Het is een rasacht visserscafé, ik weet zelfs niet of er ook ander volk over de vloer komt. Ik herinner me nog altijd het bordje aan de muur achter de toog: 'Ze zeggen, laat ze zeggen'.

Paulusstraat

Als we de Paulusstraat ingaan komen we eerst café *Noordzee* tegen op het hoekje met de Sint Franciscusstraat. Op het hoekje met de Kaaistraat is er café *Stad Gent*, een algemeen stamcafé waar ook af en toe wat visserij binnengaat en op de andere hoek café *'t Fonteintje*.

Café *Viking*, in de Kaaistraat, is een stamcafé waar meestal oudere vissers en af en toe ook jonge gaan. Het is een dochter van Zwarte Maria en haar man die het uitbaten. Kent een heropbloei in de jaren zeventig als een alleenstaande

De brasserie A la fontaine werd in 1935 uitgbaat door het echtpaar Senave-Conrieri. In de jaren zeventig kent het als visserscafé een hoogtepunt wanneer de visser Maurice (alias Pies) Zanders het uitbaat.

Soupe in het visserscafé 't Fonteintje, in de jaren vijftig.

jonge vrouw, Nicole, cafébazin wordt. Veel jonge vissers gaan er uit sympathie voor haar stijl en haar vertederende kwetsbaarheid.

Café 't Fonteintje is van oudsher (zeker vanaf de jaren dertig) een rasecht visserscafé. Begin jaren zeventig kent het zijn hoogtepunt als mijn vriend Maurice (Pies) Zanders er, na een loopbaan in de kustvisserij en op IJsland, cafébaas wordt. Het is dan het best bekende en meest beklante visserscafé van de Belgische kust. Vissers en beoefenaars van allerhande beroepen die rond de visserij draaien komen er. Meisjes en jonge vrouwen die graag bij jonge vissers vertoeven vinden er hun gading.

De visserij viert er zijn hoogtepunten. Je kunt er de meest bekende kapiteins van de IJslandvisserij tegenkomen, op stap met hun bemanningen, er zijn de kustvissers, de mannen van de grote bokkenvisserij, reders, peerders, vissers die aan lager wal geraakt zijn, jongens van de Vuurtorenwijk die qua mentaliteit sterk aanleunen bij de Engelse arbeidende jeugd. We treffen daar ook enkele jonge voetballers als Rudy Tempere en Henri D'hulster, die het mooie weer bij K.V.G.O maken.

De ietwat zwoele visserijfeer in 't Fonteintje wordt aangedikt met songs als 'Dancing Queen' van ABBA, nog Zweedse pop (Harpo met 'Superstar'), 'Magie May' van Rod Stewart, 'Let's Stick Together' van Brian Ferry en de songs van een beginnende David Bowie.

Als ik die muziek weer hoor, denk ik steeds aan die feesten in café 't Fonteintje. Stel je voor, een café vol met jonge vissers en jonge meiden, opgezweept door drank en hormonen. Het speelse jagen van de singles en de meesterlijke levensopvattingen van de duurzame koppels.

Café Santa Maria waar jonge vissers en andere jongeren hun gading vinden, uitgebaat door een vissersgezin met twee dochters. Monique, de oudste; kent het meeste succes bij de jonge klanten. Het is een vriendelijk meisje dat met iedereen overweg kan en wel eens met de deze of gene op stap gaat. De zoon des huizes is visser en houdt aan het café zijn bijnaam over: Santa. Na hen komt een alleenstaande vrouw het café uitbaten en het volk blijft komen. Die vrouw baat het café nog maar enkele jaren uit als ze van de keldertrap valt en sterft, ze nog maar een twintiger. Velen onder ons denken nog steeds aan haar. Daarna komen visser Roland Lambrecht met zijn vrouw Arlette de Santa Maria uitbaten en dezelfde jongeren blijven toestromen. Uit dat café herinner ik me muziek die je niet in iedere café kon horen. Het was de muziek van de Amerikaanse westkust: Beach Boys, Californian Dreaming van de Mamas and the Papas. Sonny and Cher ook en de Duitse hit 'Monja', een liedtekst bestaande uit een enkel woord en waar ik heerlijk op gedanst heb.

Op een zondagmiddag zit ik er alleen aan een tafeltje en recht over me zit een mooi meisje, ook alleen aan een tafeltje. Zij zit te wachten op haar lief die... niet afkomt.

We dansen op 'Whiter Shade Off Pale' van Procul Harum.

Om de één of andere reden vergeet ik dat niet. Onlangs kom ik een vrouw tegen in rusthuis Godtschalck, waar onze moeders hun oudste dagen slijten. Ze kijkt naar me en zegt: 'Ik ken u toch.' Ja, ze komt me ook bekend voor. Wanneer ze me de foto toont met de man waarmee ze getrouwd is, weet ik meteen dat zij datzelfde meisje is. Tussen die dans en nu ligt 45 jaar.

Café *Roulette* ligt pal over de deur en wordt dan uitgebaat door orgelist Harry. Er zitten daar altijd veel oudere vissers van de grote visserij, met hun vrouw.

Café *Ponderosa* is dan weer een gezellige jongerencafé, opgehouden door Roland en Sylvie en later door Loetje, een echte Oostendse die ooit met een visser getrouwd was, maar nu het café uitbaat met een... andere visser. Tussen haar twee vissers in, zijn wij haar ook eens als dienstster in een café aan de Eiermarkt in Brugge tegengekomen, want soms gaan we ook wel eens per taxi de provincie in. Daarbij hoort ook Zedelgem, want daar zijn veel 'serveusecafés' en de gasten van de grote visserij kennen daar de weg. Dichtbij is er een kazerne en uit goede bron hoor ik dat Rik Van Looy daar heel wat pinten heeft verzet, begin jaren vijftig in zijn soldatentijd.

Café *Breughel*, een paar huizen verder dan de Ponderosa is meer een stamcafé voor oudere mensen waaronder visserij.

Langs de grens van het Visserskwartier

In de Kerkstraat heeft men Café *Celta*, een echte serveusecafé van het soort dat men op het Hazegras aantreft.

Het wordt al van vroeg in de jaren vijftig uitgebaat door een vriendelijke, oude dame die vertrouwd is met heel de buurt. Ik weet dat, want wij wonen na de oorlog in de Sint Pieterstraat 1 tegenover de Peperbusse, om de hoek van café Celta.

Er zijn een drie a vier serveuses aan de slag, jonge vriendelijke meisjes die uit alle streken van Vlaanderen komen. Ze drinken mee met de klanten als ze getraakteerd worden en hebben daar een percent op. Dansen, lachen en babbelen horen daar ook bij en als de klant hen aanstaat en als die wat centen wil besteden gaan ze wel eens mee op stap. Ook jonge en wat oudere vissers gaan er af en toe binnen om er een pintje te drinken met de meisjes van plezier.

1965 in café Vieux Temps : van l naar r. : Eric Van Sevenant (IJsland), Willy Malesijs (IJsland), Redgy Goes (middenslag), Eddy Serie (kust), Maurice Zanders (kust en IJsland), Lucien Desomer (kust) en cafédochter Marie-Jeanne.

Café *Vieux Temps* ligt aan de westelijke kant na de Kapellestraat, die feitelijk de grens vormt met het Visserskwartier. De Vieux Temps ligt in de Christinastraat, tegen aan het tweede dok en de jeugd komt er graag. De uitbaters zijn Achille, een man die 100 meter spurtloper is geweest, en zijn vrouw die Schete wordt genoemd (en die alle jongens ook begroet met Dag Schete). Ster van de zaak is dochter Marie-Jeanne, 16 jaar en goed mee met de seksuele revolutie van de sixties. De jonge vissers zijn er welkom en we leven er ons uit met drank en geflirt bij muziek van Kinks, Troggs, Dave Berry, Beatles en Stones. Ook omdat er die

Vorige maand brachten we in deze reeks over visserscafés nogal wat tijd door in 't Schipje. Dat was ook het geval in 1964 voor van l. naar r.: Jimmy Van Hee (schipper-reder kust), Murreille Van Ruyskensvelde (van 't Sas), André Bogaert senior (cafébaas-schipper-reder kust), André Bogaert junior (kust), Eric Van Sevenant (IJsland), Eugene Desomer (kust), Eddy Serie (kust), Nadine X (van 't Sas), Pros Jooris (middenslag en kust), René Vande Castele (IJsland en kust), Francine Caullet (van 't Westerkwartier), John Caullet (IJsland), Yvette Focke (van 't Sas), Freddy Moeyaert (IJsland) en Lucien Desomer (kust).

tijd ook veel Engelse toeristen in Oostende zijn, heeft men soms de indruk dat de sfeer in Oostende meer Engels dan Vlaams is.

Café-restaurant **Bij Notje** ligt tegenaan het eerste 'Bassin' op de hoek van de Dekenijstraat. Notje is een gekende café- en restauranthouder. Er gaan wat oudere vissers, op stap met hun echtgenote.

Eddy Serie

(Vervolgt)

Johan Corveleyn maakte ons opmerkzaam op een alcoholgedicht van ene **Cies van Gent**, dat we hier graag bij onze reeks over visserscafés afdrukken.

Edward Ansele (1856-1938), een socialistisch voorman uit Gent, was al van in de tijd van de Oostendse vissersopstand (1887) bij de visserij betrokken. Hij was ook nauw betrokken bij de oprichting van de NV Oostendsche Reederij, in de volksmond bekend als De rode vloot. Hij was een gelegenhedsdichter (onder het pseudoniem Cies van Gent) en waarschuwde daarin ook tegen de existentiële kater die een al te mateloze omgang met 'la reine d'alcool' je kan bezorgen. Met veel toewijding moedigde hij de arbeiders aan de drank te laten staan.

ALCOHOL

Ze drinken in vreugd
en ze drinken in smart
verdrinken hun jeugd
en hun vreugdevol hart.
Ze drinken in druk
en ze drinken in rouw,
Verdrinken 't geluk
Ook van kind en van vrouw.
Ze drinken hem koud
En ze drinken hem warm,
Ze drinken zich oud
En ze drinken zich arm,
Ze drinken zich ziek
En ze drinken zich dol.
Weg met dien drank,
Arbeiders, houdt vol.

MAIDENTRIP VISSERIJLEERLINGEN

Vorig schooljaar studeerden drie leerlingen af in de visserijafdeling van het maritiem instituut. Voor Gianni Kooy, Alain Verhaeghe en Ulrich Gouwy zitten de schooljaren erop. In september is alweer een nieuwe lichter van start gegaan. We konden de eerstejaars tijdens hun maidentrip fotograferen aan boord van het opleidingschip de Broodwinner. Van links naar rechts: Michael Lauwereins, Gianni Vandewalle, Senna Declercq, Gillian Hellinckx, Niels Naert en Kenzo Maertens. Volgende maand kijkt Katrien Vervaele hoe het eraan toegaat in het Maritiem Instituut. (foto ml)

ONDERZOEK

Op 21 september maakten Jossica Coppens (links), professor Frank Maes (midden) en An Vanhulle (rechts) in Oostende de resultaten bekend van een onderzoek naar de ecosystemen in het Belgische gedeelte van de Noordzee. Ze vroegen daarvoor een aantal vissers naar hun bevindingen vanaf 1950 tot nu. In het novembernummer van HVB publiceren deze wetenschappers een artikel in HVB.

FISH & RUN, DE FILM

Een aantal organisaties maakten samen een reportagefilm over de Vlaamse vissersgemeenschap. Ze hadden daarbij oog voor de droom van een aantal vissers om voor de Vlaamse kust een aparte zone te krijgen voor kleinschalige en passieve visserij. Botst die droom met de belangen van andere vissers? Botst ze met de eisen van de natuurbeweging? Het team maakte er een documentaire over. Vanaf oktober wordt een tournee georganiseerd om de film in première voor te stellen, telkens om 20 uur.

- * In Oostende is dat op 21 oktober in cinema Rialto;
- * in Nieuwpoort wordt de film vertoond op 22 oktober in de Vismijn.
- * Vervolgens kan de film in een aantal andere steden bezocht worden: Leuven 25 oktober café Sport; Brussel 27 oktober in de Pianofabriek; Herzele 28 oktober in 't Uilekot; Antwerpen 5 november in de bibliotheek Permeke; Hasselt 16 november in het Vrijzinnig ontmoetingencentrum; Gent 18 november in Kask cinema.

De DVD is nu reeds te bestellen. Schrijf 12 euro over op rekening BE40 0016 3236 1163 van Climaxi, Groenlaan 39 Herzele. Vermeld: Visserijfilm en de DVD wordt u toegestuurd.